

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 10, 2019 | 31.10.2019 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.10.47](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.47)

УДК 338.48

О. Й. Лесько,

*к. е. н., доцент, завідувач кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту,
Вінницький національний технічний університет
ORCID: 0000-0002-0120-4123*

Л. П. Руда,

*к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту,
Вінницький національний технічний університет
ORCID: 0000-0002-1598-8301*

І. В. Причепя,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту,
Вінницький національний технічний університет
ORCID: 0000-0002-0805-2732*

О. О. Адлер,

*к. т. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту,
Вінницький національний технічний університет
ORCID: 0000-0002-4673-366X*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

O. Lesko

*Ph. D., Associate Professor,
Head of the Department of Economic Enterprise and Production Management,
Vinnytsia National Technical University*

L. Ruda

*Ph. D., Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and Production
Management, Vinnytsia National Technical University*

I. Prychepa

*Ph. D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and
Production Management, Vinnytsia National Technical University*

O. Adler

*Ph. D., Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and Production Management,
Vinnytsia National Technical University*

PROBLEMS AND PROSPECTS OF TOURISM COMPONENT DEVELOPMENT OF UKRAINE ECONOMY

В статті досліджено сучасний туристичний комплекс як одну з найбільш прогресуючих галузей світового господарства. Досліджено показники міжнародних туристичних прибуттів Європи, ЄС-28, світу в цілому. За результатами проведеного аналізу визначено, що у розвинутих країнах і регіонах світу туризм є основним джерелом прибутків, пріоритетною експортною категорією та займає вагомую частину національного ВВП.

Досліджено основні тенденції, специфіку та потужності розвитку туризму в Україні. Проведено SWOT-аналіз туристичного сектору економіки України, за результатами якого зіставлено всі можливі комбінації показників зовнішнього середовища та внутрішніх можливостей туристичного сектору України, виявлено проблемні моменти, позитивні сторони та недоліки для окреслення перспективних напрямків зростання на цій основі за сучасних умов.

Пріоритетним напрямком розвитку вітчизняної туристичної галузі з урахуванням міжнародного досвіду та євроінтеграційних процесів визначено «розумне, стійке та всеосяжне зростання», яке ґрунтуватиметься на інноваційних технологіях і відповідних інфраструктурних зрушеннях в галузі.

The article is devoted to the modern tourism industry as one of the most progressive sectors of the world economy, which is an independent type of economic activity in modern conditions. The indicators of international tourist arrivals of Europe, EU-28 and the whole world are considered. According to the results of the analysis, it was determined that tourism in the developed countries and regions of the world is the main source of income, a priority export category and a significant part of national GDP. It was determined that the growth of the international tourism sector is caused by global economic rise. Consequently, demand for tourism services is growing in virtually all tourism markets.

The basic tendencies and specifics of tourism development in Ukraine are investigated. It was determined that the main tourist capacities of Ukraine are convenient geographical location, favorable climate, diverse relief, unique combination of natural and recreational resources and cultural and historical heritage, branching of the sanatorium and resort base and unique architectural monuments.

The SWOT-analysis of the tourism sector of Ukrainian economy was conducted, it demonstrates all possible combinations of indicators of the external environment and internal opportunities of the tourism sector of Ukraine. The positives points and disadvantages for outlining the main trends on this basis in the current conditions are determined. However, the main problems are the unsatisfactory condition of domestic tourism service and information infrastructure of highways and international transport corridors; insufficient availability of specialists with the necessary level of tourism qualification; low level of financial, credit, methodological, organizational, informational support from the state; low level of popularization of Ukraine as an attractive tourism direction, etc.

The priority prospects for the development of the domestic tourism industry are determined as «smart, sustainable and comprehensive growth», which will be based on innovative technologies and related infrastructure changes.

Ключові слова: туризм; Україна; розвиток; економіка; проблеми; перспективи; євроінтеграція.

Keywords: tourism; Ukraine; development; economy; problems; prospects; European integration.

Вступ. Розвиток туристичної галузі країни є невідомою складовою формування її конкурентоспроможності, соціально-економічного та культурного розвитку. Крім того, туристичний бізнес є підґрунтям для розвитку країни, її позитивного сприйняття на світовій арені.

Відомо, що внесок туристичної галузі до світового валового внутрішнього продукту з урахуванням непрямого ефекту становить 10 %.

Розвиток туристичної галузі країни сприяє зростанню рівня зайнятості, диверсифікації національної економіки, збереженню і розвитку культурного потенціалу, збереженню навколишнього природного середовища, а також підвищує рівень інноваційності національної економіки, сприяє гармонізації відносин між різними країнами і народами.

Сьогодні туристична галузь України посідає дуже важливе значення в системі економіки країни, перебуває в стані досить динамічного та позитивного розвитку, є одним із шляхів пришвидшення євроінтеграційних процесів, а відтак засобом підвищення світових позицій нашої держави [1].

В зв'язку із цим, пріоритетними завданнями побудови конкурентоспроможної туристичної галузі України є пошук нових складових, а також подолання основних проблем, що стоять на шляху її розвитку.

Аналіз основних досліджень. Питанням проблем та перспективам розвитку сучасного туристичного сектору присвячено досить велика кількість досліджень науковців. Особливої уваги заслуговують праці Н. Алексєєвої [2], С. Гаврилюка, В. Гловацької, В. Данильчука, Н. Дринь [2], М. Килича, С. Стойка [3], Н Фединця [4], В. Шведуна [5] та ін.

У своїх працях науковці показують основні напрямки та перспективи розвитку туристичної галузі України, вказуючи на пріоритетність туризму для національної економіки. Проте, багатогранність явища туризму, тісні взаємозв'язки та взаємовплив туристичного бізнесу і різних сфер життя та діяльності людини значно ускладнюють дослідження та формулювання ефективних практичних рекомендацій; проблемним залишається питання сталого розвитку туризму з урахуванням особливостей відповідних територій тощо. Як наслідок – низька ефективність використання результатів концептуальних досліджень на практиці для цілеспрямованого розвитку туристичної галузі та сталого використання туристичного потенціалу України.

Метою дослідження є вивчення стану, основних тенденцій та особливостей розвитку туристичної галузі України, визначення основних проблем та перспектив розвитку туризму в Україні з урахуванням міжнародного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Сучасний туризм є однією з найбільш прогресуючих галузей світового господарства і може позиціонуватися як самостійний вид економічної діяльності [6, 7].

Майже третя частина населення планети щодня використовує туристичні аспекти комплексу. Серед провідних галузей світової економіки туризм входить до першої п'ятірки. У розвинутих країнах і регіонах туризм є основним джерелом прибутків. Кожен десятий працівник у світі задіяний у сфері туризму. Крім того, відповідно до прогнозів Всесвітньої туристичної організації обсяги міжнародного туризму зростатимуть щороку в середньому на 4 %.

Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 2017 р. було проголошено Міжнародним роком сталого розвитку туризму [8]. В резолюції наголошено на сприянні кращому взаєморозумінню між народами в усьому світі. В підсумку 2017 рік став досить успішним для розвитку світового туристичного бізнесу, про що свідчить зростання міжнародних туристичних прибуттів майже на 7% порівняно з попереднім роком, що є найвищим рівнем зростання з 2009 року глобальної економічної кризи та значно вище за прогнозовані UNWTO показники зростання (3,8 % щорічно протягом періоду 2010–2020 рр.) [8].

На рисунку 1 подано показники міжнародних туристичних прибуттів за останній час.

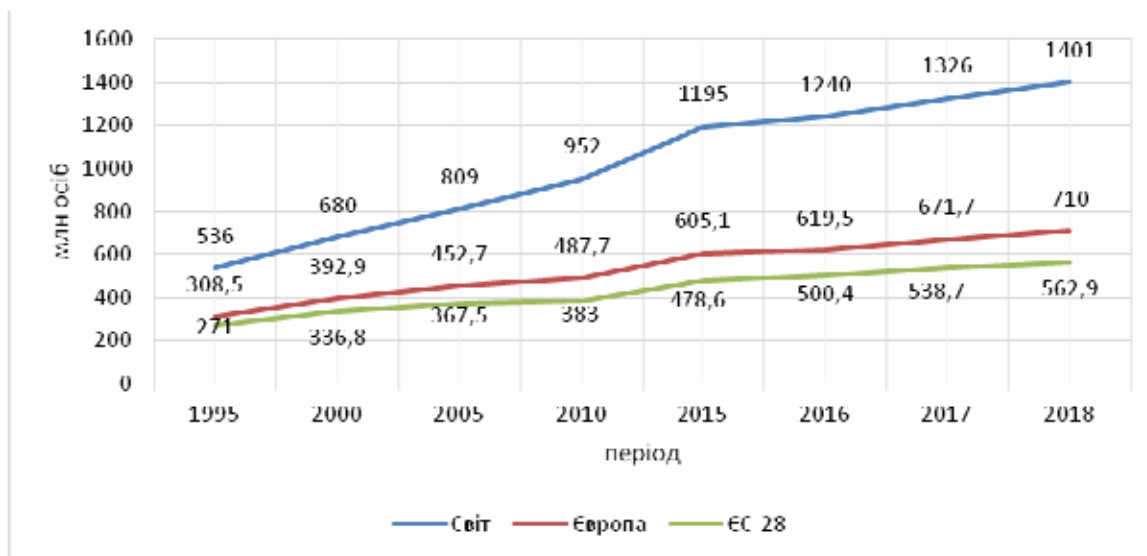

Рис. 1. Показники міжнародних туристичних прибуттів [8]

За результатами 2018 року в країнах призначення по всьому світу було зареєстровано близько 1401 млн міжнародних туристів, що на 5,4 % більше ніж в 2017 році, що значно перевищує зростання світової економіки (3,7 % в 2018 році). Міжнародні доходи від туристичного сектору зросли в реальному вираженні на 4,4 % (скореговані на коливання валютних курсів та інфляції), склавши 1451 млрд. дол. США. Крім безпосередніх надходжень від туризму, отриманих в пунктах призначення, міжнародний туризм забезпечив нерезидентам отримання ще 256 млрд. дол. США надходжень від міжнародних послуг пасажирського транспорту.

Відповідно, загальний об'єм експорту з міжнародного туризму досяг 1,7 трлн. долл. США, або 4,6 млрд. долл. США в день в середньому. Як міжнародна експортна категорія, туризм займає третє місце після хімічної та паливної промисловості, випереджаючи виробництво автомобілів. В багатьох країнах, що розвиваються, туризм є пріоритетною експортною категорією. Таке зростання міжнародного туристичного сектору обумовлено глобальним економічним підйомом, що призвело до зростання попиту практично за усіма туристичними ринками як розвиненими, так і такими, що розвиваються [2, 8].

Україна за своїм географічним та політичним розташуванням має ряд переваг, які суттєво сприяють становленню її туристичного сектору. Серед основних туристичних потужностей України можна виділити зручне географічне розташування, сприятливий клімат, різноманітний рельєф, унікальне поєднання природно-рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, розгалуження санаторно-курортної бази, чимало унікальних архітектурних пам'яток [9].

Проте, навіть такі переваги не використовуються у повному обсязі, галузь туризму є недофінансованою, багато питань та ресурсів залишаються поза увагою, фінансово-економічна криза, складні політичні події не дають вивести країну на конкурентоспроможний рівень за туристичною галуззю.

Через кризові події 2014 року Україна втратила популярність як туристичний напрям, оскільки у потенційних туристів країна асоціюється із небезпекою на тлі постійного негативного інформаційного фону навколо неї. Порушився баланс між в'їзним та виїзним туризмом, що безпосередньо відобразилась і на позиції України в структурі європейського туристичного ринку [10, 11].

Аналіз попиту туристичних послуг за метою поїздки за період 2012–2018 років (рис. 2) дав змогу встановити наступне: кількість туристів, що відвідали Україну зі службовою, діловою метою або для навчання має позитивну тенденцію, це є свідченням того, що, не зважаючи на складні політичні моменти, Україна не втратила зовнішніх та внутрішніх бізнес-зв'язків та має досить потужний потенціал для їх розвитку; разом із тим, досить негативна динаміка спортивного туризму – у 2013 році спад даного показника сягнув 12,2% у порівнянні із попереднім роком, у 2014 – майже у 16 разів, у 2015 – на 14,3%, проте є позитивні зрушення у 2018 році – зростання на 15% у порівнянні із 2017 роком [8].

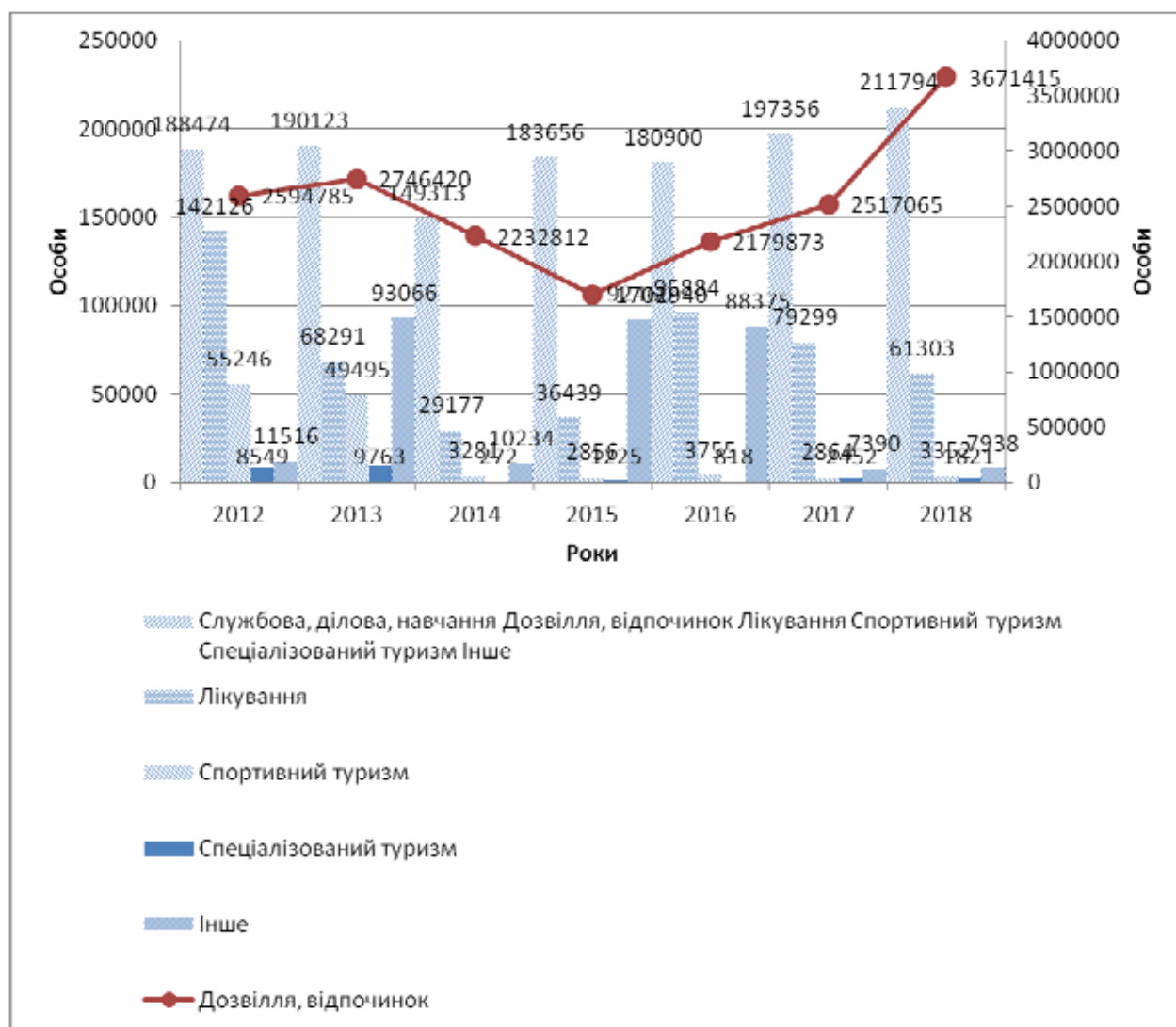

Рис. 2. Показники попиту і пропозиції туристичних послуг в Україні: кількість туристів за метою поїздки за період 2012-2018 років

Спортивний туризм є досить специфічним видом туризму, оскільки він найбільшою мірою здатен вплинути на соціальну та економічну ситуацію країни. Варто зазначити, що Україна має досить потужний потенціал для розвитку спортивного туризму, який полягає у розвитку гірського комплексу Карпат, який передбачено середньостроковим планом розвитку, прийнятим урядом на період 2017–2020 років. Що стосується спеціалізованого туризму та туризму з метою лікування, то показники за вказаними напрямками

також мають негативну динаміку. Разом із тим, можна відзначити позитивні тенденції туризму із метою дозвілля та відпочинку – критичним за даним показником виявився 2015 рік, у якому значення показника за аналізований період було найменшим і становило 1702940 осіб, та вже у 2016 році показник зріс на 21%, а також у 2017 році показник зріс на 19% і сягнув рівня 2012 року.

За даними Адміністрації Держприкордонслужби України [8] аналіз структури іноземних громадян, які відвідали Україну в 2018 році саме з метою організованого туризму, показує (рис. 3), що майже 37 % іноземних туристів прибули в Україну з Білорусі.

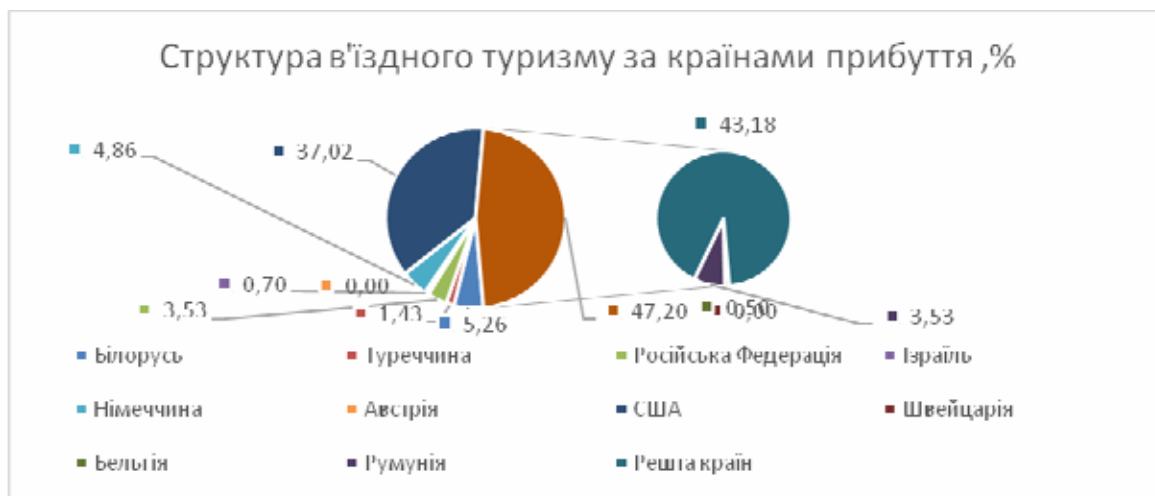

Рис. 3. Структура в'їзного та виїзного туризму України в 2018 році

Така статистика пояснюється спрощеною процедурою перетину кордону згідно договору між Республікою Білорусь і Україною про дружбу, добросусідство і співробітництво; відсутністю мовних бар'єрів, спільною культурно-історичною спадщиною країн тощо. Варто зауважити, що відсутність мовних бар'єрів значно зменшує офіційну статистику туристичних потоків з Білорусі, оскільки значна частина туристів не звертаються до туристичних агентств, самостійно бронюючи житло та здійснюючи екскурсії, тим самим не потрапляючи в статистику туристичних прибуттів.

Значна частина туристів в 2018 році прибула з Туреччини (19,03 %), Росії (12,4 %), Німеччини (3,64 %), Австрії (1,84 %) та США (1,84 %), що свідчить про зростання цікавості іноземних туристів до унікальних куточків України [8].

Лідером з виїзного туризму (рис. 4) в Україні залишається Туреччина, яку за результатами 2018 року відвідало майже 40 % українських туристів. Єгипет та Туреччина є постійними конкурентами у змаганні за лідерство у сфері туризму – найбільш затребувані напрямки для українських громадян.

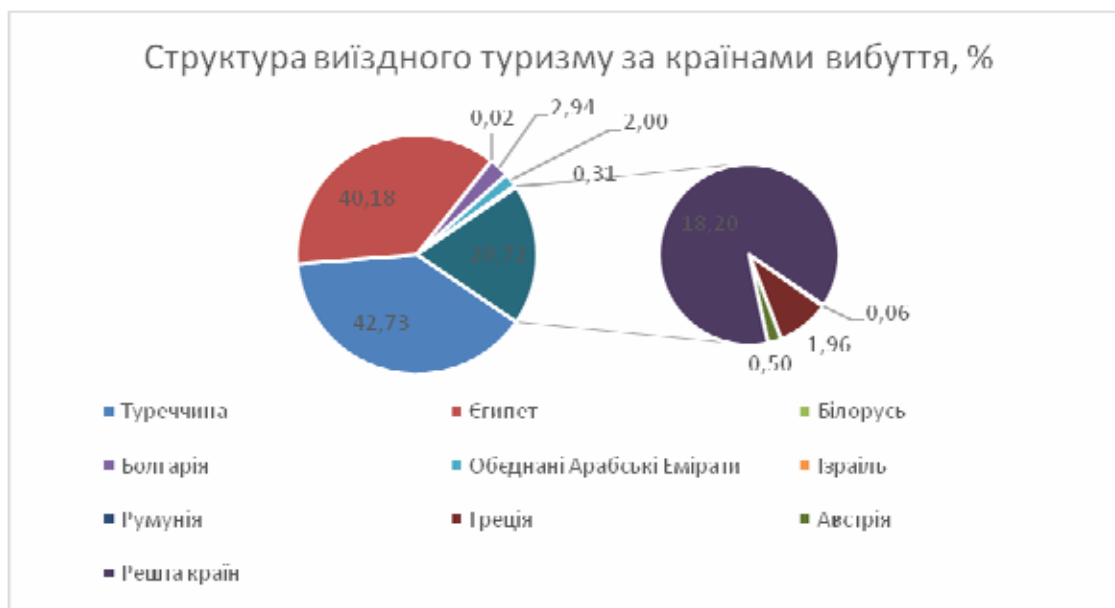

Рис. 4. Структура виїзного туризму України в 2018 році

Досить популярними напрямками для українських туристів стали Білорусь, Болгарія, Об'єднані Арабські Емірати та Ізраїль.

Відповідно до показників попиту туристичних послуг [8] і варіювалась кількість турс-днів за

реалізованими путівками (рис. 5). Досить позитивна динаміка у 2013 році (в порівнянні із 2012 роком показник зріс на 10,2%) змінилась спадом у 2014 році на 37,8% в порівнянні із 2013 роком та на 25% у 2015 році в порівнянні із 2014. 2016, 2017 та 2018 роки характеризувались позитивними тенденціями - зростання обсягів туро-днів за реалізованими путівками на 57,4%, 15,3% та 26% відповідно. Важливо зазначити, що позитивна динаміка даного показника сформована навіть без врахування статистичних даних по АР Крим.

Рис. 5. Кількість туро-днів за реалізованими путівками

Особливо важливим показником, який визначає конкурентоспроможність туристичної галузі країни та забезпечує її реалізацію і обслуговування є кількість наявних суб'єктів туристичної діяльності та обсяги працівників, які задіяні в галузі туризму. За період 2012-2015 років кількість суб'єктів туристичної діяльності постійно знижувалась у порівнянні із кожним попереднім роком – на 5,4%, 30,5%, 22,1%, відповідно (рис. 6).

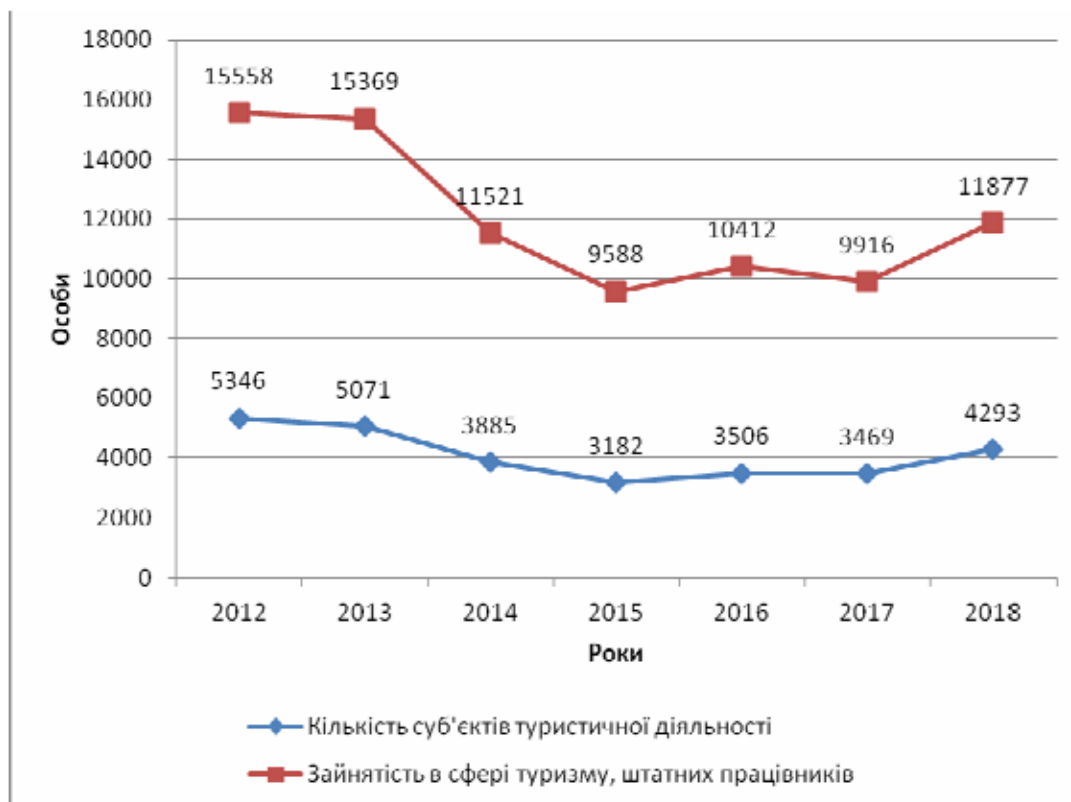

Рис. 6. Кількість суб'єктів туристичної діяльності та зайнятості в сфері туризму

Така ситуація насамперед була обумовлена низьким рівнем фінансування туристичної галузі, великою вартістю обслуговування туристичної діяльності, не зацікавленістю розвитку та підтримки вітчизняного суб'єкта туристичної діяльності. Разом із тим спостерігаються позитивні зростання показників у 2017 та 2018

роках.

Туристична галузь України має досить великий потенціал для розвитку, проте основним завданням в сфері туризму на державному рівні має бути створення сприятливих умов для розвитку культурного рівня та поліпшення інфраструктури країни. У зв'язку із цим особлива увага повинна приділятися розвитку та збільшенню туристичних ресурсів, які зможуть привабити потенційного туриста. Скорочення кількості театрів у 2014 році на 17,7%, музеїв на 4,6% в порівнянні із 2013 роком не могло залишитись непоміченим для туристичної галузі України. Поряд із цим дещо позитивним є збільшення обсягів природних об'єктів України, що відкриває широкі можливості для розвитку спортивного та зеленого туризму. За останні п'ять років кількість природних об'єктів України зросла на 2,3% (з 1565215,4 га в 2012 році до 1600435 га в 2017 році) [8].

Проведений аналіз показав, що туристична галузь України має ряд проблем, які безпосередньо відображаються на показниках туристопотоків та доходів від надання туристичних послуг в країні. Разом з тим, Україна має всі об'єктивні передумови та значний потенціал для розвитку туристичної індустрії, використання та розвиток якого дозволить посісти країні гідне місце серед провідних туристичних центрів Європи та світу в цілому (табл. 1).

Таблиця 1.
Матриця SWOT-аналізу туристичного сектору економіки України

<p style="text-align: center;"><i>Зовнішнє середовище</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Можливості</i></p> <p>1) Вдосконалення та розвиток нових напрямків туристичної діяльності (розширення номенклатури послуг) 2) Залучення інвестицій та розвиток інноваційних технологій 3) Розвиток деяких сільськогосподарських видів діяльності за рахунок популяризації гастрономічного туризму 4) Розвиток різних видів туризму: зеленого, молодіжного, дитячого 5) Розширення міжнародного співробітництва та інтеграція України у світове господарство 6) Запровадження виставок, ярмарок, експозицій тощо у туристичній галузі 7) Посилення уваги держави до туристичної галузі країни</p>	<p style="text-align: center;"><i>Загрози</i></p> <p>1) Політична нестабільність у країні 2) Військові дії на сході країни 3) Високий рівень аварійності на дорогах 4) Висока вартість кредитів для розвитку галузі 5) Зростання витрат на ведення туристичного бізнесу 6) Втрата трудових ресурсів через трудову міграцію 7) Втрата зацікавленості з боку іноземних туристів та інвесторів 8) Відсутність цілісної стратегічно орієнтованої системи державного управління туризмом на національному та регіональному рівнях</p>
<p style="text-align: center;"><i>Внутрішнє середовище</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле С₁М</i> (Сильні сторони /можливості)</p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле С₁З</i> (Сильні сторони /загрози)</p>
<p style="text-align: center;"><i>Сильні сторони</i></p> <p>1) Зручне географічне розташування країни 2) Сприятливий клімат 3) Неймовірне різноманіття туристичних напрямків (гори, моря, різні санаторії, замки і пам'ятники архітектури тощо) 4) Багата культурно-історична спадщина 5) Доступний рівень цін для іноземних туристів 6) Високий рівень окупності вкладеного капіталу в порівнянні з іншими галузями 7) Високий рівень забезпечення різноманітних природних лікувальних ресурсів для розвитку оздоровчої інфраструктури</p>	<p>+ Залучення інвестицій та формування культурно-туристичних центрів Європейського рівня; + Освоєння та розвиток інноваційних напрямків та сфер туристичної діяльності; + Виокремлення видових напрямків туризму України із врахуванням інтересів потенційних споживачів туристичних послуг; + Особлива підтримка дитячого та молодіжного туризму.</p>	<p>+ Урегулювання та стабілізація політичного та економічного становища на рівні країни та окремих регіонів; + Активізація політики децентралізації у сфері туристичної галузі; + Популяризація та просування туристичного бізнесу України на рівні внутрішнього та зовнішнього ринків; + Активний та зрозумілий маркетинг привабливості туристичної України на рівні області, регіону, країни.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Слабкі сторони</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле С₂М</i> (Слабкі сторони / можливості)</p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле С₂З</i> (Слабкі сторони / загрози)</p>
<p>1) Високий рівень мінізації туристичних послуг 2) Незадовільний стан</p>	<p>+ Реформування законодавчої бази туристичної галузі з метою створення сприятливих умов для</p>	<p>+ Забезпечення та контроль охорони навколишнього середовища та збереження</p>

<p>туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг та міжнародних транспортних коридорів</p> <p>3) Низький рівень популяризації України як привабливого туристичного об'єкта</p> <p>4) Недостатня забезпеченість фахівцями з необхідним рівнем кваліфікації у галузі</p> <p>5) Низький рівень доходів населення</p> <p>6) Низький рівень фінансово-кредитної, методичної, організаційної, інформаційної та матеріальної підтримки з боку держави</p> <p>7) Недосконалість бази даних стосовно об'єктів туристичної сфери</p> <p>8) Невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам</p>	<p>ведення відкритого бізнесу у сфері туристичних послуг;</p> <p>+ Ревізія санаторно-готельної бази з метою аналізу її рівня комфортності, рентабельності, цінової політики;</p> <p>+ Структуризація туристичної галузі України із врахуванням потенційних фінансових можливостей споживача;</p> <p>+ Активізація та покращення рівня поліпшення транспортної інфраструктури країни;</p> <p>+ Підготовка та перепідготовка кадрового забезпечення туристичної галузі із врахуванням Європейських тенденцій обслуговування.</p>	<p>історико-культурних надбань;</p> <p>+ Визнання розвитку туризму України на пріоритетному стратегічному рівні;</p> <p>+ Забезпечення безпеки туристів із максимальним врахуванням їх прав.</p>
--	--	--

Використання сильних сторін та можливостей дозволяє максимізувати потенційний ефект в напрямку розвитку туризму:

Си1-4,7–М1, 4-5: зручне географічне розташування, сприятливий клімат та неймовірне різноманіття туристичних напрямків країни, природно-лікувальних ресурсів зокрема, дозволяє вдосконалювати та розвивати нові сфери туристичної діяльності (розширення номенклатури послуг: промисловий туризм – походи до шахт, на каньйони; зелений туризм – відпочинок у сільській місцевості; спортивний туризм – подолання природних перешкод, гастрономічний туризм – ознайомлення та дегустація національних кулінарних традицій тощо). Це, в свою чергу, дозволяє формувати позитивний імідж України на світовому ринку як привабливої туристичної країни та поживляти інтеграцію України у світове господарство;

Си6–М2-4: завдяки високому рівню окупності вкладеного капіталу в порівнянні з іншими галузями стає можливим залучення інвестицій та формування культурно-туристичних центрів Європейського рівня з використанням інноваційних технологій та виокремленням видових напрямків туризму в Україні (гастрономічний, зелений, молодіжний, дитячий тощо) з урахуванням інтересів потенційних споживачів;

Си5–М4-5: доступний рівень цін для іноземних туристів надає можливості для розвитку вищезгаданих видів туризму, інноваційних в тому числі.

Використання сильних сторін туристичного бізнесу України може зменшувати можливі загрози та ризики, тим самим формуючи стратегію потенційних переваг галузі:

Си1-5, 7–31-2: незважаючи на політичну та економічну нестабільність в країні, туристичне різноманіття, багата культурно-історична спадщина та доступність цін приваблюють іноземних туристів;

Си1-5, 7–31-2: незважаючи на високу вартість кредитних ресурсів в Україні, високий рівень окупності вкладеного капіталу в порівнянні з іншими галузями дозволяє підприємцям використовувати інші джерела інвестування для розвитку туристичної галузі.

За рахунок виявлених можливостей можна підсилити слабкі сторони української туристичної галузі. Це може стати напрямком для подальших внутрішніх перетворень індустрії:

Сл3–М5,6: можливості розширення міжнародного співробітництва та інтеграція України у світове господарство, проведення різного роду виставок, ярмарок, експозицій тощо у туристичній галузі дозволяють підвищувати рівень популяризації України як привабливого туристичного об'єкта, формуючи позитивний імідж на світовому ринку туристичних послуг;

Сл2,8–М2: можливості залучення інвестицій та розвитку інноваційних технологій дозволяють привести у відповідність переважну більшість туристичних закладів міжнародним стандартам, провести реорганізацію туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг і міжнародних транспортних коридорів;

Сл2-4, 6-7–М7: посилення уваги держави до туристичної галузі країни надає можливості для вирішення в перспективі проблем незадовільного стану інфраструктурних об'єктів, низького рівня підтримки з боку держави, недосконалість бази даних стосовно об'єктів туристичної сфери, забезпеченості фахівцями з необхідним рівнем кваліфікації у галузі із врахуванням Європейських тенденцій обслуговування та популяризації України як привабливого туристичного об'єкта на світовому ринку.

Особливої уваги потребують слабкі сторони туристичного сектору у співвідношенні із існуючими загрозами в галузі, які при поєднанні є небезпечними факторами, що можуть стримувати розвиток туристичної галузі та національного конкурентоспроможного туристичного продукту:

Сл5–36: низький рівень доходів населення України є причиною всезростаючої трудової міграції і, відповідно, загрожує втратою кваліфікованих фахівців у туристичному бізнесі;

Сл1–34-5, 8: висока вартість кредитів для розвитку галузі, зростання витрат на ведення туристичного бізнесу та відсутність цілісної стратегічно орієнтованої системи державного управління туризмом є причиною високого рівня тінізації туристичних послуг в країні;

Сл2–33: незадовільний стан туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг та міжнародних транспортних коридорів загрожує високим рівнем аварійності на дорогах;

Сл1-2, 6-8–37: високий рівень тінізації туристичних послуг, незадовільний стан туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури, низький рівень підтримки з боку держави та невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам загрожують втратою зацікавленості з боку іноземних туристів та інвесторів.

Результати проведеного SWOT-аналізу туристичного сектору економіки України показують, що вітчизняна туристична індустрія має достатньо сильних сторін та можливостей для запобігання загрозам і підсилення існуючих слабких сторін галузі.

Однак рівень розвитку національної туристичної інфраструктури та якість туристичних послуг здебільшого не відповідають вимогам міжнародного ринку, який вимагає формування та просування конкурентоспроможного національного туристичного продукту, що неможливо без виваженої та відповідальної державної політики на національному та регіональному рівнях.

Одним із кроків на шляху до популяризації питання туризму в Україні стало те, що Україна долучилась до ініціативи Генеральної Асамблеї ООН, проголосивши 2017 р. роком туризму в Україні, сподіваючись активізувати питання розвитку туризму в Україні [1, 10].

Висновки. За сучасних умов туризм є одним із пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури провідних держав світу, сприяючи прискоренню їх всебічного розвитку. У багатьох країнах він займає вагомую частину національного ВВП, і Україна цілком може досягти таких показників, оскільки має значний невикористаний потенціал.

Результати проведеного SWOT-аналізу туристичного сектору економіки України показують, що вітчизняна туристична індустрія має достатньо сильних сторін та можливостей для запобігання загрозам і підсилення існуючих слабких сторін галузі.

Важливим завданням для українського уряду має стати формування позитивного іміджу України на світовому ринку як привабливої туристичної дестинації, що є стратегічно важливим на шляху до забезпечення подальшої стабілізації та соціально-економічного зростання країни в перспективі.

Враховуючи європейський вибір «розумного, стійкого і всеосяжного зростання», розвиток туризму повинен ґрунтуватись на інноваційних технологіях та відповідних інфраструктурних зрушеннях.

Список використаних джерел.

1. UNWTO. Основні напрямки туризму 2013–2018. [Електронний ресурс] // Доступ: <http://www2.unwto.org>.
2. Алексеева, Н., Дринь, О. Дослідження туристичних потоків в Україні / Н. Алексеева, О. Дринь // Матеріали конференції «Актуальні наукові досягнення - 2014», 22 - 30 червня - Чехія. - 2014 . [Електронний ресурс] // Доступ: http://tourlib.net/statti_ukr/alekseeva2.htm.
3. Стойка, С. Проблеми та перспективи розвитку туристичного бізнесу України в умовах економічної нестабільності / С. Стойка // Інвестиції: практика та досвід, 2015. - Вип. 21. - С. 86–91.
4. Феодинець, Н. Організаційні аспекти діяльності вітчизняних туристичних підприємств в умовах кризи / Н. Феодинець // Серія економічна, 2016. - Вип. 50. - С. 182-186.
5. Шведун, В., Мельниченко, О. Особливості розвитку галузі туризму в Україні / В. Шведун, О. Мельниченко // Харків: НУЦЗУ, 2017. - 153 с.
6. Котлер, П., Боуен, Дж., Макенс, Дж. Маркетинг туристичного туризму / П. Котлер, Дж. Боуен, Дж. Макенс. - Англія. 6-е видання. - 2014. - 597 с. - ISBN 9780132784023.
7. Котлер, П., Боуен, Дж., Макенс, Дж. Маркетинг туристичного туризму / П. Котлер, Дж. Боуен, Дж. Макенс. - Англія. 6-е видання. - 2017. - 688 с. - ISBN 978-0134151922.
8. Урядовий портал. Постанова КМУ про затвердження Стратегії розвитку туризму та розвитку курортів на період до 2026 р. [Електронний ресурс] // Доступ: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>.
9. Грико, Ю. Вплив міжнародного туризму на розвиток країн світу / Ю. Грико // Студентський науковий вісник Луцького національного технічного університету. 2014. –Вол. 4. - С. 67–73.
10. Кіфяк, В. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Кіфяк // Книги ХХІ. - Чернівці. - 2003. - 300 с. - ISBN 966-8029-31-3.
11. Мельник, А. Зарубіжний досвід готельного бізнесу та особливості його використання в Україні / А. Мельник. 2008. [Електронний ресурс] // Доступ: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/94.pdf.

References.

1. UNWTO (2018), "Tourism Highlights 2013–2018", available at: <http://www2.unwto.org> (Accessed 25 Sept 2019).
2. Alekseeva, N. and Drin, O. (2014), "Research of tourist streams in Ukraine", *Materialy konferentsii «Aktual'ni naukovyi dosiahnennia – 2014* [Materials of the conference "Actual scientific achievements – 2014], Czech republic, available at: http://tourlib.net/statti_ukr/alekseeva2.htm (Accessed 25 Sept 2019).
3. Stoyka, S. (2015), "Problems and prospects for development of Ukrainian tourism business in the conditions of economic instability", *Investments: practice and experience*, vol. 21., pp. 86-91.
4. Feodinec, N. (2016), "Organizational aspects of the activity of domestic tourism enterprises in the conditions of crisis", *The series is economical*, vol. 50, pp. 182-186.
5. Shvedun, V. and Melnychenko, O. (2017), *Osoblyvosti rozvytku haluzi turyzmu v Ukraini* [Features of development industry of tourism in Ukraine], NUTZU, Kharkiv, Ukraine.
6. Kotler, P. Bowen, J. and Makens, J. (2014), *Marketing for hospitality tourism*, 4th ed., London, UK.
7. Kotler, P. Bowen, J. and Makens, J. (2017), *Marketing for hospitality tourism*, 6th ed. London, UK.
8. Government portal (2018), "Resolution of the CMU On approval of the Tourism Development and Resorts Development Strategy for the period up to 2026", available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501> (Accessed 25 Sept 2019).
9. Griko, Y. (2014) "Influence of international tourism on the development of countries of the world", *Students'kyj naukovyj visnyk Luts'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu*, vol. 4, pp. 67-73.
10. Kifyak, V. (2003), *Orhanizatsiia turystychnoi diial'nosti v Ukraini* [Organization of tourism activity in Ukraine], Books XXI. Chernivtsi. Ukraine.
11. Mel'nyk, A. (2008), "Foreign experience of hospitality and especially its use in Ukraine", available at: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/94.pdf (Accessed 25 Sept 2019).

Стаття надійшла до редакції 08.10.2019 р.